

Τουρισμός και περιβάλλον

**Γουγούλη Ελένη, Κασσαμανώλη Μαρία, Κλαδάς Θανάσης, Τσιπούρας Άγγελος,
Χριστοδούλου Ελένη**

¹Γενικό Λύκειο Αριστοτελείου Κολλεγίου Θεσσαλονίκης

lykeio@aristotelio.edu.gr

Δρ. Κοκκίνου Ελένη¹, Παπαχρήστου Μαρία²

¹Φυσικός – Πληροφορικός, Αριστοτέλειο Κολλέγιο

ekokkinou@gmail.com

²Φιλολόγος, Αριστοτέλειο Κολλέγιο

mary.papa.christou@hotmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στις μέρες μας, παρατηρείται μια αμφίδρομη σχέση ανάμεσα στον τουρισμό και το περιβάλλον. Κύριος προβληματισμός της εργασίας αυτής είναι να αποδείξουμε αν ισχύει η θεωρία ότι όσο αυξάνεται ο τουρισμός, τόσο μεγαλύτερη είναι και η καταστροφή του περιβάλλοντος. Σημαντικός τομέας που απασχόλησε την ομάδα μας ήταν η μόλυνση των παραλιών, καθώς και το πόσο επηρεάζει για την έπαρση γαλάζιας σημαίας. Το ερευνητικό ερώτημα που θέσαμε αφορά τις επιπτώσεις του τουρισμού στο περιβάλλον και τα μέτρα που μπορούμε να πάρουμε ώστε να εξαλειφθεί η μόλυνση. Επίσης, ο εμπρησμός, τα σκουπίδια και τα λύματα αποτέλεσαν βασικό θέμα της διερευνητικής μας εργασίας. Η ερευνητική μας δράση κινήθηκε στα εξής επίπεδα: Αρχικά, επικοινωνήσαμε με ειδικούς και δημάρχους από διάφορες τουριστικές περιοχές, όπως Κρήτη, Μύκονο και Χαλκιδική από τους οποίους και πήραμε συνεντεύξεις, για να ενημερωθούμε για τα μέτρα που λήφθηκαν για την προστασία του περιβάλλοντος από τους τουρίστες. Ακόμα, διανέμαμε ερωτηματολόγια τα οποία είχαν ερωτήσεις που αφορούσαν τις παραλίες και την καθαριότητά τους. Κυριότερες ερωτήσεις είναι εάν οι άνθρωποι μαζεύουν τα σκουπίδια καθώς φεύγουν από τις ακτές, αλλά και αν έχουν συμμετέχει ποτέ σε ομάδα εθελοντικού καθαρισμού. Παράλληλα, οργανώσαμε μια δράση κατά την οποία θα καθαρίσουμε μια παραλία της Βόρειας Ελλάδας. Με αυτό τον τρόπο θα μπορούμε να έρθουμε κατά μέτωπο με το πρόβλημα της μόλυνσης αλλά και με τον προβληματισμό της εργασίας μας. Τέλος, σημαντικότερη φάνηκε η βιβλιογραφία αφού μέσα από βάσιμες πηγές αντήσαμε πληροφορίες για τα προαναφερθέντα θέματα. Σημαντικότερα αποτελέσματα φαίνεται να είναι τα εξής: Ο τουρισμός ευθύνεται για το 5% των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα παγκοσμίως. Ακόμη, για να μπορέσει ο τουρισμός να αποκτήσει μεγαλύτερη δυναμική, και μάλιστα κατά τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον, θα πρέπει, εκτός από τις παραδοσιακές μορφές του, να αναπτυχθούν και άλλες μορφές, οι λεγόμενες **εναλλακτικές**. Τα συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε φαίνεται να είναι αλληλένδετα και όλα να υποστηρίζουν τον τουρισμό ως ένα από τους σοβαρότερους παράγοντες καταστροφής της φύσης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στους παλαιότερους χρόνους οι άνθρωποι δύσκολα μετακινούνταν από τόπο σε τόπο και μόνο για συγκεκριμένους λόγους. Οι άνθρωποι τους οποίους ενδιέφερε ένας τόπος λέγονταν εξερευνητές ή περιηγητές. Τα τελευταία χρόνια τα πράγματα έχουν αλλάξει κατά πολύ. Τα μέσα μεταφοράς κινούνται με ασύλληπτες ταχύτητες για τα δεδομένα των προηγούμενων γενεών. Έτσι, αναπτύχθηκε το φαινόμενο που ονομάζεται τουρισμός. Στον καιρό τον οποίο ζούμε, κάποιες από τις ελάχιστες δουλειές που μπορεί να έχουν μέλλον, είναι αυτές που ασχολούνται με τον τουρισμό.

Τελευταία, οι περισσότεροι μιλούν για την μόλυνση του περιβάλλοντος και το πόσο καταστροφική μπορεί να γίνει η επιπλέον επιβάρυνση. Οι άνθρωποι πρέπει να 'ναι ιδιαίτερα προσεκτικοί, ώστε να αποφεύγουν κινήσεις που μπορούν να βλάψουν την φύση. Πολλές ομάδες(εθελοντικές και μη) έχουν δημιουργηθεί τον τελευταίο αιώνα με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος. (Ε.Ε.Π.Φ.) Ωστόσο, καθημερινά παρατηρείται μια πολλαπλή ρύπανση από τους ανθρώπους και κυρίως από τους τουρίστες. Πολλοί θεωρούν ότι το παράδειγμα δίνεται από τους ντόπιους, οπότε αυτό ακολουθούν και αυτοί οι οποίοι έρχονται για παραθέρηση ή για κάποια δουλειά. Άλλοι πάλι πιστεύουν ότι κάτι τέτοιο δεν μπορεί να είναι εφικτό εφόσον έχουν μάθει σε διαφορετικές κουλτούρες και τρόπους ζωής, πράγμα που σημαίνει πως η μόλυνση δημιουργείται μόνο από τους ιθαγενείς.

Διαπιστώνουμε πως παρουσιάζονται διάφορες απόψεις και τοποθετήσεις σε ό, τι αφορά στον τομέα «Τουρισμός και Περιβάλλον». Αποδείχθηκε ότι για την μόλυνση ευθύνεται όχι μόνο ο πληθυσμός των συγκεκριμένων πόλεων αλλά επίσης και οι τουρίστες και μετανάστες. Κάθε χρόνο σημειώνεται παταγώδης μείωση στον αριθμό των παραλιών με γαλάζια σημαία, πράγμα που δείχνει την απερισκεψία αυτών που τις επισκέπτονται. (Τ.Β.,2011) . Επιπρόσθετα, προσπαθήσαμε να αποσπάσουμε περαιτέρω πληροφορίες από βιβλιογραφικές πηγές για τον εμπρησμό, τα λύματα και τα σκουπίδια. Ανησυχητικές φάνηκαν διάφορες πληροφορίες στο ό, τι αφορά στις ασυνήθιστες μέδουσες του Θερμαϊκού. (S.P.N., 2012)

Κύριος στόχος της εργασίας μας ήταν να αποδείξουμε την καταστροφική επίδραση του τουρισμού στο περιβάλλον κατά τη διάρκεια της ακμής του. Η προσέγγιση του θέματος έγινε από πλευρά μαθητών, προκειμένου να διερευνηθεί το θέμα σε σχέσεις κυρίως με ενήλικες, αλλά και με συνομηλίκους μας.

Με βάση τις πρώτες έρευνες σε βιβλιογραφικές πηγές, υποθέσαμε την καλύτερη αστυνόμευση ως το σημαντικότερο μέτρο προστασίας του περιβάλλοντος. Ωστόσο, η αρχική μας εκτίμηση διαψεύστηκε αφού μόλις το 37% το ψήφισε ως σημαντικότερο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τα βασικά μεθοδολογικά μας εργαλεία ήταν οι βιβλιογραφικές έρευνες, καθώς και τα ερωτηματολόγια και οι συνεντεύξεις Επίσης, βοηθητικός φάνηκε ο καθαρισμός της παραλίας. Η επιλογή τους έγινε με κριτήρια που αφορούσαν την καλύτερη εύρεση αποτελεσμάτων στον τομέα «Τουρισμός και Περιβάλλον». Η εργασία μας ακολούθησε κάποια βήματα ως εξής: Πρώτα από όλα οι εργασίες μας χωρίστηκαν σε ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις και βιβλιογραφικές έρευνες. Έτσι, αρχικά πήραμε συνεντεύξεις από τους υπεύθυνους καθαριότητας της Κέρκυρας και της Μυκόνου. Η επιλογή των συγκεκριμένων περιοχών έγινε λόγω της εκτεταμένης τουριστικής δραστηριότητάς τους, κατά τις τουριστικές περιόδους. Έπειτα, διανείμαμε κάποια ερωτηματολόγια που στόχευαν στην ανακάλυψη των δράσεων των ενηλίκων σε ότι αφορά στο περιβάλλον. Τέλος, η πληθώρα βιβλιογραφίας μας βοήθησε στην εξακρίβωση της «μόλυνσης» του τουρισμού εις βάρος του περιβάλλοντος.

Αρχική επιδίωξη μας ήταν να διερευνήσουμε τις δράσεις στις οποίες συμμετέχει κάθε άνθρωπος, άντρα ή γυναίκα, καθώς και αν είναι πλήρως ενημερωμένος, σε ό,τι αφορά στην σχέση «Τουρισμός και Περιβάλλον». Έτσι, συντάξαμε και μοιράσαμε ερωτηματολόγια με αντίστοιχες ερωτήσεις σε ανθρώπους ανεξαρτήτου φύλου και ηλικίας 16+ . Πρώτιστος σκοπός ήταν η αναζήτηση του αν γνωρίζουν τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Στη συνέχεια, αναφερθήκαμε σε καθαρισμό παραλίας, καθώς και σε δενδροφύτευση. Επιπρόσθετα, αναρωτηθήκαμε εάν οι άνθρωποι μαζεύουν τα σκουπίδια τους μετά από την παραμονή τους σε κάποια παραλία ή ακτή. Τέλος, η κυριότερη ερώτηση του ερωτηματολογίου αφορούσε στα μέτρα που θεωρούνται σημαντικότερα για την παράλληλη επιβίωση περιβάλλοντος και τουρισμού.

Η ερευνητική μας ομάδα δουλεύοντας με μεθοδικότητα, αξιολόγησε τις απαντήσεις και κατέληξε σε ποιοτικά αποτελέσματα, καθώς και σε χρήσιμα συμπεράσματα.

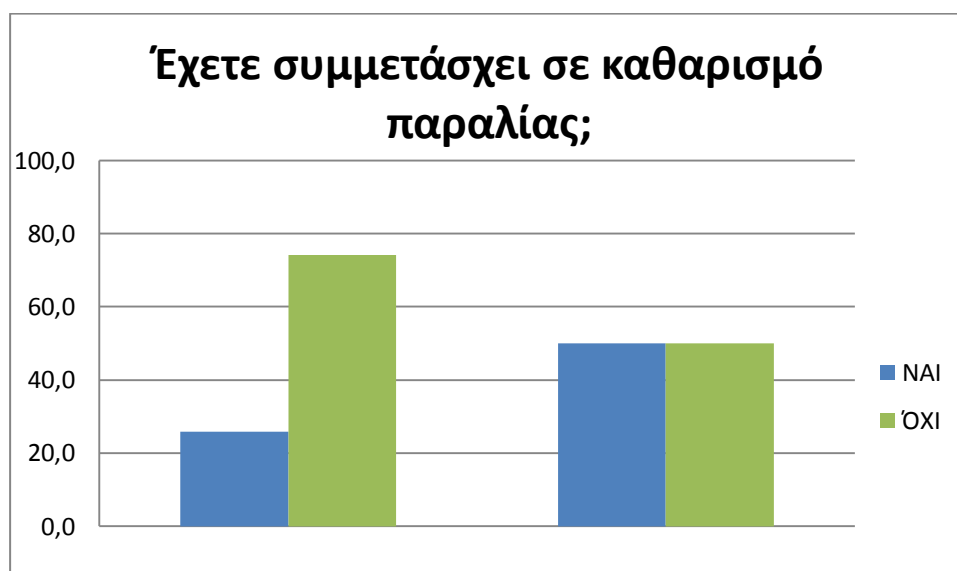
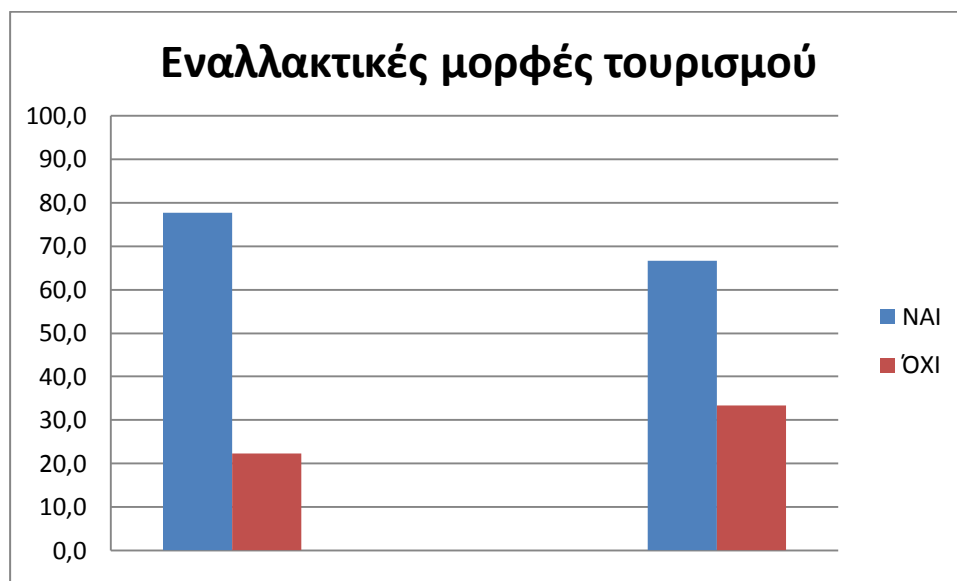
ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από τη διερεύνηση της σχέσης της τουριστικής δραστηριότητας με το περιβάλλον προκύπτουν ορισμένα αποτελέσματα. Αρχικά ο τουρισμός ευθύνεται για το 5% των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα παγκοσμίως. Αυτό αποδίδεται, μεταξύ άλλων, και στην εξάρτηση της τουριστικής βιομηχανίας σε ρυπογόνες δραστηριότητες (από τις μεταφορές, μέχρι και τα συστήματα κλιματισμού) που επιβαρύνουν με τις εκπομπές τους την ατμόσφαιρα. Η αλλαγή του κλίματος, με τη σειρά της, επηρεάζει τόσο τον τουρισμό, όλες τις εξ αυτού εξαρτώμενες δραστηριότητες. Ακόμη αρνητικές είναι και οι επιπτώσεις των συντελούμενων κλιματικών αλλαγών στον κλάδο του τουρισμού, κυρίως στους παραθαλάσσιους οικισμούς, τα μικρά νησιά, τις ορεινές περιοχές που φιλοξενούν χειμερινό τουρισμό και σε προορισμούς που χαρακτηρίζονται από το πλούσιο φυσικό περιβάλλον τους. Για να μπορέσει ο τουρισμός να αποκτήσει μεγαλύτερη δυναμική, και μάλιστα κατά τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον, θα πρέπει, εκτός από τις παραδοσιακές μορφές του, να αναπτυχθούν και άλλες μορφές, οι λεγόμενες εναλλακτικές. Τέλος, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της τουριστικής ανάπτυξης και οι συνέπειες των κλιματικών αλλαγών στον τουρισμό, συνιστούν δυο όψεις του ίδιου νομίσματος και, για αυτό το λόγο, η σχέση μεταξύ περιβάλλοντος - τουρισμού δεν θα πρέπει να εντάσσεται σε μια βραχύ-μεσοπρόθεσμη

λογική, η οποία δημιουργεί τον κίνδυνο υπερεκμετάλλευσης και σταδιακής υποβάθμισης των περιβαλλοντικών πόρων.

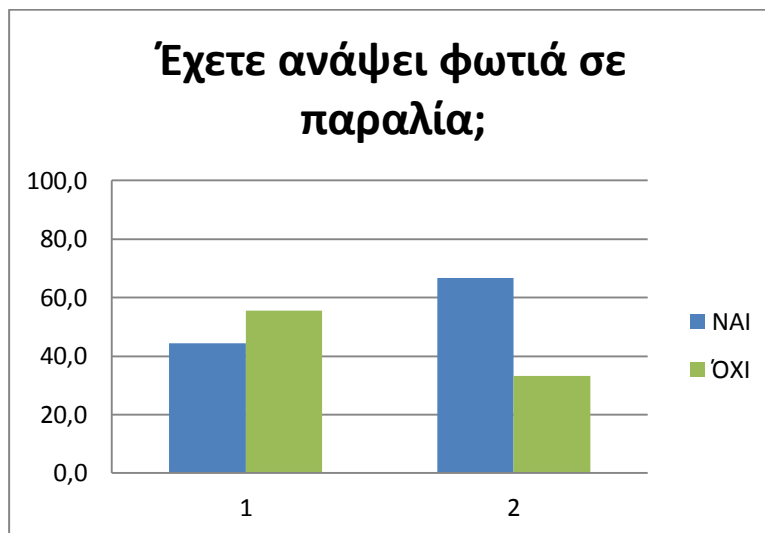
ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από την ανάλυση των δεδομένων που παρουσιάζονται παραπάνω συνάγουμε ορισμένα συμπεράσματα. Αρχικά, το 80% των γυναικών και το 70% των ανδρών γνωρίζουν τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ενώ σε αντίθεση με τους άνδρες οι γυναίκες έχουν συμμετάσχει σε καθαρισμό παραλίας.

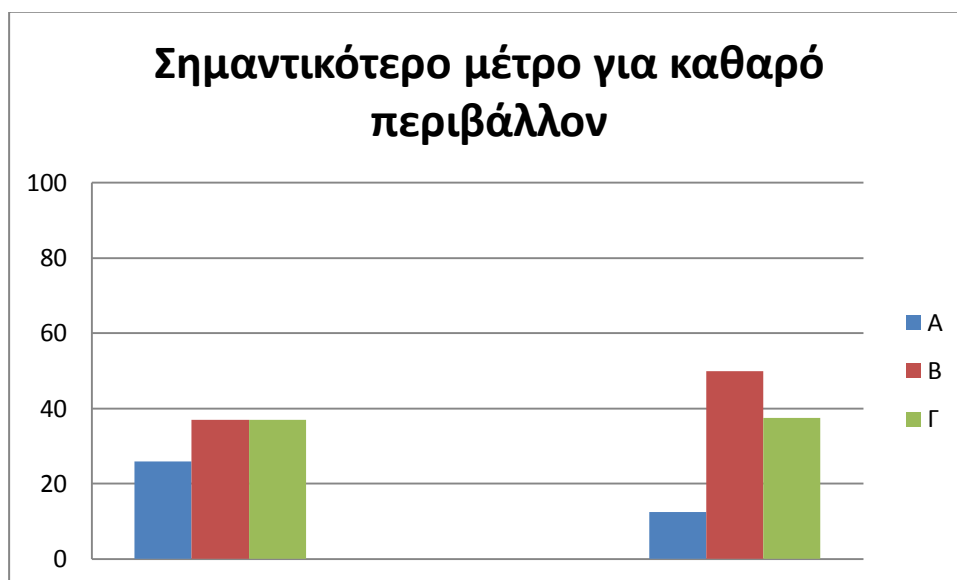

Επίσης, ένα μικρό ποσοστό(περίπου 20%) δεν μαζεύει τα απορρίμματα μετά από την παραμονή τους σε κάποια παραλία ή ακτή. Αξιοσημείωτο είναι ακόμη το γεγονός πως στην

ερώτηση αν έχουν ανάψει φωτιά σε δασική περιοχή, το 60% του γυναικείου πληθυσμού απάντησε αρνητικά, ενώ το 70% του ανδρικού πληθυσμού απάντησε θετικά.

Τέλος, ο μισός περίπου πληθυσμός και των δυο φύλων δήλωσαν πως έχουν κάνει δασοφύτευση και θεωρούν την διαρκής ενημέρωση για τους κανόνες συμπεριφοράς ότι είναι το σημαντικότερο μέτρο ώστε να διατηρηθεί το περιβάλλον.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ:

Τα συμπεράσματα που συνάξαμε από τα ερωτηματολόγια μας δείχνουν ότι η πλειοψηφία των ανδρών και των γυναικών γνωρίζουν τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όμως δεν έχουν συμμετάσχει ποτέ σε κάποιο καθαρισμό παραλίας. Ακόμη, μετά από την παραμονή τους σε παραλίες μαζεύουν τα απορρίμματα τους, ενώ όπως φαίνεται από τις απαντήσεις τους ο γυναικείος πληθυσμός δεν έχει ανάψει φωτιά σε παραλία ή σε δασική περιοχή σε αντίθεση με τον ανδρικό. Τέλος, μεγάλο ποσοστό και των δύο φύλων δεν έχουν κάνει δενδροφύτευση πιστεύουν όμως πως η διαρκής ενημέρωση για τους κανόνες συμπεριφοράς αποτελεί το σημαντικότερο μέτρο ώστε να διατηρηθεί το περιβάλλον καθαρό.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ:

Από την συνέντευξη που πήραμε συνάγουμε ορισμένα ορισμένα συμπεράσματα. Αρχικά, οι τομείς στους οποίους παρουσιάζονται οι σοβαρότερες επιπτώσεις του τουρισμού και του περιβάλλοντος απευθύνονται στη καθαριότητα στο κέντρο της πόλης. Οι ομάδες διάσωσης του περιβάλλοντος (w.w.f, Greenpeace) κάνουν αρκετά καλή δουλειά και βοηθούν στην επίλυση του προβλήματος. Η σχέση του τουρισμού είναι αμφίδρομη με το περιβάλλον οπότε υπάρχουν εθελοντικές ομάδες για καθαρισμούς παραλιών και δενδροφυτεύσεις. Αξιοσημείωτο είναι ακόμη ότι η χώρα μας και η ελαστικοί νόμοι για την ρύπανση του περιβάλλοντος ευθύνονται που οι περισσότεροι Έλληνες δεν διατηρούν την καθαριότητα που αρμόζει στους εξωτερικούς χώρους, οπότε έτσι το μεταδίδεται ακόμη πιο πολύ και στον τουρισμό. Τέλος ο δήμος μας πραγματοποιεί ενέργειες για καθαρότερο περιβάλλον και παρέχει διπλό προσωπικό και περισσότερες βάρδιες ώστε να ανταπεξέλθουν σε αυτές όσο πιο καλύτερα γίνεται.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

(Τ.Β.,2011) Μάχη Τράτσα , «Λιγότερες παραλίες με Γαλάζια Σημαία το 2011 για την Ελλάδα», Το Βήμα Available:

<http://www.tovima.gr/ecology/article/?aid=402745>

(Ε.Ε.Π.Φ.) Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης Available:

<http://www.eepf.gr/>

Εισήγηση από Διευθυντή Ινστιτούτου Τουριστικών και Ξενοδοχειακών Ερευνών, Δρ Μιλτιάδης Λογοθέτης, «Δάση – Χωροταξία – Τουρισμός» Available:

<http://www.ekke.gr/estia/Cooper/Rodos%2013%20Sinedrio/Logothetis%20eisigisi.htm>

(Τ.Ο.,2011) Thesout, Ανασύρθηκε στις 7 Ιουνίου 2011 από:

http://www.thesout.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1857%3A-kalokairi-paralies-galazies-simaies-thessaloniki-halkidiki-pieria-kavala-2011&catid=71%3Anea-tis-polis&Itemid=200&lang=el

(S.P.N., 2012) Salonica Press News, Available:

<http://www.spnews.gr/aftodioikisi/thessaloniki/21454-medouses-lymata-8ermaiko>